



WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 22 kwietnia 2025 r.

WRPS-VI.431.2.3.2025.XX

Pani

Xxxx XXXXXXXX

Kierownik Gminnego Ośrodka

Pomocy Społecznej w Borkowicach

ul. Ks. Jana Wiśniewskiego 42, 26-422 Borkowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2025, zespół kontrolerów w składzie: Xxxx XXXXXXXX – starszy inspektor wojewódzki, pełniący funkcję przewodniczącej zespołu kontrolującego, oraz Xxxx XXXXXXXX – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadził w okresie od 17 lutego do 3 marca 2025 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Borkowicach³.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zwanej dalej ustawą⁴, w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz realizacji obowiązków organu właściwego wierzyciela.

Kontrolą objęto okres od 1 lipca 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli, tj. do 17 lutego 2025 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli, określając zakres i termin jej przeprowadzenia.

Niniejszym przekazuję Pani **wystąpienie pokontrolne**.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Dalej GOPS, Ośrodek, Organ lub jednostka kontrolowana;

⁴ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r., poz. 1993);



Kontakt:

telefon: (+48) 22 695 71 00

adres e-mail: wrps@mazowieckie.pl

strona www: www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Adresy do doręczeń:

plac Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa

ePUAP: /t6j4ljd68r/skrytka

e-doręczenia: AE:PL-96129-72086-CJUVW-29

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki **pozytywnie, pomimo nieprawidłowości** ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach podjęte w zakresie organizacji zadania, w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz w zakresie realizacji obowiązków wobec dłużnika alimentacyjnego jako organ właściwy wierzyciela.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach od xxxx r. jest Pani Xxxx XXXXXXXX, zatrudniona na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy.

Obsługę finansowo-księgową prowadzi Pani Xxxx XXXXXXXX – główny księgowy Ośrodka, zatrudniona od xxxx r. na czas nieokreślony w wymiarze xx etatu.

Ośrodek funkcjonuje w oparciu o Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem Nr xxx/xxxx Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach z dnia xxxx r.⁵ W schemacie struktury organizacyjnej GOPS wyodrębniono stanowisko ds. świadczeń rodzinnych, ds. funduszu alimentacyjnych, Karty Dużej Rodziny (1 etat). Natomiast w § 12 regulaminu określono obowiązki i uprawnienia na tym stanowisku, w tym obowiązki z zakresu realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego m.in. przyjmowanie wniosków, kompletowanie dokumentacji oraz ustalanie uprawnień, prowadzenie postępowań administracyjnych, występowanie do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych.

Zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w zakresie przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz realizowania obowiązków organu właściwego wierzyciela w kontrolowanym okresie realizowały na podstawie imiennych upoważnień, udzielonych przez Wójta Gminy Borkowice⁶:

1. Pani Xxxx XXXXXXXX – Kierownik Ośrodka – zadania realizuje od 2008 r. Posiada upoważnienia z dnia xxxx r. do realizacji kontrolowanych zadań, tj.:
 - Udzielone Zarządzeniem Nr xxx/xxxx Wójta Gminy Borkowice⁷ na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 8b, 8c i art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów „do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wydawania decyzji w tych sprawach, do przeprowadzenia wywiadu

⁵ Zarządzenie Nr xxx/xxxx Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach z dnia xxxx r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach;

⁶ Wykaz pracowników realizujących w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Borkowicach zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – wypełniony i podpisany przez Kierownika Ośrodka Załącznik Nr 1 do kontroli;

⁷ Zarządzeniem Nr xxx/xxxx Wójta Gminy Borkowice z dnia xxxx r. w sprawie udzielenia upoważnień w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

alimentacyjnego oraz odebrania oświadczenia majątkowego w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego”,

- upoważnienie Nr xxx/xxxx udzielone na podstawie art. 8b, 8c i art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów „do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, oraz do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji”.

2. Pani Xxxx XXXXXXXX – pracownik socjalny, zadania realizuje od xxxx r.

Od tego dnia posiada upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań:

- wielozadaniowe upoważnienie Nr xxx/xxxx udzielone m.in. na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów „do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego”,
- upoważnienie Nr xxx/xxxx udzielone na podstawie art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 8b, 8c, i art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów „do przekazywania do biura informacji gospodarczej informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania i przygotowywania projektów decyzji w tych sprawach, oraz do przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego oraz odbierania oświadczenia majątkowego w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego”. Upoważnienia zostały wydane na pisemne wnioski Kierownika Ośrodka⁸. Posiada zakres czynności, w którym określono realizację zadań w kontrolowanym zakresie.

Powyższe upoważnienia zostały udzielone w oparciu o niewłaściwą podstawę prawną. W upoważnieniu udzielonym Zarządzeniem Nr xxx/xxxx z dnia xxxx r. „do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do wydawania decyzji w tych sprawach”, poza art. 12 ust. 2 ustawy powołano również art. 8b i art. 8c ustawy, natomiast w upoważnieniu Nr xxx/xxxx z xxxx r. oraz xxx/xxxx z xxxx udzielonych „do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika oraz podejmowania działań wobec dłużników”, poza art. 8b i 8c ustawy powołano również art. 12 ust. 2 ustawy, co nie znajduje uzasadnienia. Ponadto w podstawie prawnej trzech upoważnień do realizacji

⁸ Wnioski Kierownika Ośrodka z dnia 10 stycznia 2014 r. o udzielenie upoważnień dla pracownika;

kontrolowanych zadań, powołano także art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, który nie reguluje udzielania upoważnień do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Zakres dwóch upoważnień został rozszerzony o „przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych oraz odbieranie oświadczeń majątkowych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego”, które nie wynikają z przepisów art. 12 ust. 2 Ustawy. Działania polegające na przeprowadzaniu wywiadów alimentacyjnych oraz odbieraniu oświadczeń majątkowych od dłużników alimentacyjnych są jednym z elementów podejmowania działań wobec dłużników, które zostało uregulowane w art. 8b ustawy. Działania te nie wymagają odrębnego upoważnienia.

Ww. upoważnień należało udzielić wyłącznie w oparciu o przepisy ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, wskazując właściwą podstawę prawną ich udzielenia i prawidłową treść przepisów, w zakresie, których upoważnienie jest udzielane.

Z powyższego wynika, że zarówno Pani jak i pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zadanie w zakresie realizacji obowiązków organu właściwego nie posiada upoważnienia do zamieszczania w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych w razie zobowiązań, o których mowa 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku, gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące, o czym stanowi art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy w obowiązującym brzmieniu. Wyjaśniła Pani, że Ośrodek nie zamieszczał informacji, w zakresie zobowiązań dłużnika alimentacyjnego w Krajowym Rejestrze Zadłużonych z uwagi na brak tego rodzaju zobowiązań.

Ponadto w trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w podstawie prawnej wszystkich wydanych decyzji przywołano „Zarządzenie Nr xxx/xxxx Wójta Gminy Borkowice z dnia xxxx r. w sprawie upoważnienia Kierownika GOPS do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu funduszu alimentacyjnego”, zamiast Zarządzenia Nr xxx/xxxx z dnia xxxx r.⁹. Na żądanie kontrolujących, przedstawiono Zarządzenie Nr xxx/xxxx w sprawie udzielenia upoważnień w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym Kierownika Ośrodka oraz wydane na jego podstawie upoważnienie Nr xxx/xxxx z dnia xxxx r. „do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych”.

W upoważnieniu wskazano, że ważne jest do odwołania, natomiast z przedstawionych do kontroli dokumentów nie wynika, że upoważnienie utraciło moc bądź zostało odwołane. Zatem w obiegu prawnym pozostają nadal dwa upoważnienia wydane w tym samym

⁹ Zarządzenie Nr xxx/xxxx Wójta Gminy Borkowice z dnia xxxx r. w sprawie udzielenia upoważnień w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego;

zakresie. Należy zaznaczyć, że zarówno Pani jak i pracownik merytoryczny powinien posiadać w danym czasie jedno właściwe upoważnienie do realizacji zadań z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i się nim posługiwać, a każde kolejne udzielone w tym samym przedmiocie powinno, poprzez odpowiedni zapis, eliminować z obiegu prawnego wcześniejsze upoważnienie.

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie pismem z 1 czerwca 2022 r. znak: xxxxxxxx przypomniał wszystkim gminom z terenu woj. mazowieckiego o konieczności posiadania prawidłowych upoważnień, wskazując prawidłową ich treść oraz zobowiązując do weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień w zakresie wskazanym w piśmie m.in. do realizacji zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a w przypadku braku upoważnień niezwłocznego ich udzielenia. Do dnia kontroli nie podjęto działań w celu wyeliminowania nieprawidłowości i uchybień w udzielonych upoważnieniach ani w celu uzyskania upoważnień, o którym mowa powyżej i nie zastosowano się do wytycznych zawartych w tym piśmie.

Upoważnienia zostały przyjęte przez pracowników do realizacji i stosowania poprzez złożenie podpisu i daty przyjęcia.

Pani Xxxx Xxxxxxxx realizująca w Ośrodku kontrolowane zadania, jak i inne zadania określone w regulaminie organizacyjnym dla stanowiska ds. świadczeń rodzinnych, ds. funduszu alimentacyjnych, Karty Dużej Rodziny, co potwierdza zakres jej czynności, zatrudniona jest na stanowisku pracownik socjalny. Kierownik Ośrodka wyjaśniła¹⁰, że realizacja kontrolowanych zadań nie koliduje z pracą pracownika socjalnego. Zadania związane z pracą na stanowisku pracownika socjalnego realizowane są tylko w wyjątkowych sytuacjach tj. podczas dłuższego pobytu innego pracownika socjalnego na zwolnieniu lekarskim lub na urlopie.

Zatrudnienie osoby na stanowisku pracownika socjalnego związane jest z realizacją zadań wynikających z ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Osoby realizujące w ośrodkach pomocy społecznej inne zadania niż te wynikające z ww. ustawy, powinny być zatrudniane na stanowiskach urzędniczych w oparciu o ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, a ich stanowiska powinny być ustalane stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.

II. Prawidłowość ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Na podstawie przedstawionej dokumentacji oraz sporządzonego na potrzeby kontroli zestawienia liczby wniosków i wydanych decyzji w sprawach świadczeń z funduszu

¹⁰ Pisemne wyjaśnienia Kierownik Ośrodka z dnia xxxx r.;

alimentacyjnego¹¹ ustalono, że w okresie świadczeniowym 2023/2024 do jednostki kontrolowanej wpłynęło 15 wniosków o przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Wydano 17 decyzji przyznających świadczenia w pełnej wysokości.

W bieżącym okresie świadczeniowym 2024/2025 (do dnia kontroli, tj. 17 lutego 2025 r.) wpłynęło 13 wniosków. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Wydano 15 decyzji przyznających świadczenia w pełnej wysokości. Ponadto wydano 7 decyzji zmieniających decyzje pierwotne, w tym 1 zmieniającą wysokość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą wysokości zasądzonych alimentów, stosownie do art. 29 ustawy oraz 6 decyzji w związku ze zmianą przepisu art. 10 ust. 1 ustawy i podwyższeniem do 1 000 zł maksymalnej kwoty przysługującego świadczenia. Zarówno w okresie świadczeniowym 2023/2024 jak i w 2024/2025 w 2 sprawach wydano po 2 decyzje na podstawie 1 wniosku. W 1 sprawie na skutek zgonu wierzycielki zakończono decyzje przyznającą i zaprzestano wypłaty świadczenia.

Kontroli i analizie poddano losowo wybrane akta 16 spraw wszczętych na podstawie wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zakończonych wydaniem decyzji, w tym 8 spraw z okresu świadczeniowego 2023/2024 oraz 8 spraw z okresu świadczeniowego 2024/2025. W badanych sprawach wydano łącznie 23 decyzje administracyjne, w tym 18¹² decyzji przyznających prawo do świadczeń w pełnej kwocie. Ustalono, że w 2¹³ sprawach na podstawie złożonego przez wierzycielkę jednego wniosku na dwie osoby uprawnione, wydane zostały 2 decyzje. Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka¹⁴ wynika, że w sytuacji, gdy komornik sądowy prowadził sprawę egzekucyjną dla każdej osoby uprawnionej pod różnym KMP wydawane były dwie decyzje, dla każdej osoby oddzielnie. Nie znajduje to jednak uzasadnienia. W takiej sytuacji, przy ustaleniu, że w konkretnej sprawie dłużnikiem alimentacyjnym jest jedna osoba nie ma konieczności wydawania dwóch odrębnych rozstrzygnięć. W decyzji należy jedynie wskazać oba numery KMP, które dotyczą spraw prowadzonych przez Komornika Sądowego. Należy przy tym zaznaczyć, że jeżeli został złożony przez wierzycielkę jeden wniosek na dwie osoby uprawnione, to również decyzja w tej sprawie powinna być wydana jedna.

¹¹ Zestawienie liczby wniosków i decyzji oraz realizacji wybranych obowiązków OWW - wypełniony i podpisany przez Kierownika Ośrodka Załącznik Nr 2 do kontroli:

[illegible]

¹³ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – na podstawie wniosku z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – na podstawie wniosku z xxxx r.;

¹⁴ Pisemne wyjaśnienia Kierownik Ośrodka z dnia xxxx r.;

Ponadto wydano 5 decyzji zmieniających, w tym 1¹⁵ zmieniającą wysokość przyznanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w związku ze zmianą wysokości zasądzonych alimentów, stosownie do art. 29 ustawy oraz 4¹⁶ decyzje w związku ze zmianą przepisu art. 10 ust. 1 ustawy i podwyższeniem do 1 000 zł maksymalnej kwoty przysługującego świadczenia.

Postępowanie w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego każdorazowo wszczynano na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy. W 14 skontrolowanych sprawach wnioski zostały złożone przez rodzica małoletniej osoby uprawnionej, w pozostałych 2 przez pełnoletnie osoby uprawnione do alimentów. Wnioski składane były w formie papierowej w terminach wynikających z art. 20 ust. 3 ustawy. Wszystkie wnioski zostały opatrzone pieczęcią z datą wpływu i podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek. 10 wniosków było kompletnie i prawidłowo wypełnionych, zawierały one informacje określone w art. 15 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy oraz § 2 pkt 2-7 Rozporządzenia wykonawczego do ustawy¹⁷, dalej rozporządzenie. Natomiast 6 pozostałych wniosków zostało niekompletnie i/lub nieprawidłowo wypełnionych. W 4¹⁸ wnioskach nie wskazano stanu cywilnego a dokonane w 3¹⁹ wnioskach poprawki (poprzez użycie korektora, skreślenia) nie zostały uwierzytelnione przez wnioskodawcę poprzez ich parafowanie. Organ nie wezwał wnioskodawców do uzupełnienia lub poprawienia złożonego wniosku.

Zawarte we wnioskach oświadczenia wraz z klauzulą, o której mowa w § 2 pkt 9 rozporządzenia, jak i pouczenia były podpisane przez wnioskodawcę, w tym oświadczenie o przekazaniu organowi egzekucyjnemu wszelkich znanych mu informacji niezbędnych do prowadzenia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi, o czym stanowi art. 15 ust. 3 pkt 2 ustawy.

Do żadnego wniosku nie dołączono oświadczenia wnioskodawcy o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych do alimentacji, o którym mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy oraz w § 2 pkt 8 rozporządzenia, co było działaniem nieprawidłowym. Nieegzekwowanie od wnioskodawców złożenia takiego oświadczenia uniemożliwia wytaczanie powództwa w sprawach o roszczenie alimentacyjne, stosownie do przepisu art. 7 ustawy.

¹⁵ Decyzja administracyjna (zmieniająca) Nr 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

¹⁶ Decyzje administracyjne (zmieniające) Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

¹⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1341);

¹⁸ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. wniosek z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. wniosek z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. wniosek z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. wniosek z xxxx r.;

¹⁹ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – str. 6, 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – str. 6, 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – str. 1 i 6;

Zgodnie z § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego należało pisemnie wezwać wnioskodawców do poprawienia lub uzupełnienia nieprawidłowo złożonego wniosku oraz/lub uzupełnienia brakujących dokumentów pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, czego jednostka kontrolowana nie uczyniła.

Do wszystkich wniosków zgodnie z art. 15 ust. 4 pkt 3 lit. a ustawy dołączone zostało zaświadczenie organu prowadzącego egzekucję stwierdzające bezskuteczność egzekucji. Ponadto do wniosków odpowiednio do sprawy dołączone zostały inne dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego wymienione w art. 15 ust. 4 ustawy oraz dokumenty potwierdzające uzyskanie dochodu, w tym jego wysokość, o których mowa w art. 15 ust. 4a ustawy. W ²⁰ sprawach, w których nastąpiła utrata dochodów, co wnioskodawczynie wskazała we wniosku (cz. I pkt 5.3.) i potwierdziły to weryfikacje danych w ZUS, brak było w aktach sprawy dokumentów, w tym oświadczeń potwierdzających ich utratę, stosownie do art. 15 ust. 4a ustawy i § 5 pkt 8 rozporządzenia. Organ nie wezwał wnioskodawców do uzupełnienia wymaganych dokumentów.

Dochody rodzin w przeliczeniu na jednego członka wyliczono w oparciu o właściwy rok bazowy. We wszystkich sprawach w stosunku do dorosłych członków rodziny, jednostka samodzielnie weryfikowała i uzyskiwała od organów podatkowych ministra właściwego do spraw finansów publicznych MF, organu emerytalno-rentowego ZUS i innych rejestrów publicznych CEiDG, AC Rynek Pracy dane i informacje niezbędne do ustalenia dochodu rodziny. Dochody rodzin ustalono z uwzględnieniem dochodów uzyskanych i utraconych, jak również dochodów innych niepodlegających opodatkowaniu jak i odpowiednio do sprawy dochodów z gospodarstwa rolnego. W ²¹ sprawach spośród 16 skontrolowanych dochodu rodziny nie pomniejszono o 13 i 14 dodatkowe roczne świadczenie rentowe uzyskane przez członka rodziny w roku stanowiącym podstawę obliczenia dochodu. Ponadto w ²² z ww. spraw dochód uzyskiwany przez członka rodziny w roku bazowym 2023 z tytułu przyznanej od lutego renty socjalnej został podzielony przez 12 miesięcy zamiast prawidłowo przez 11 miesięcy, zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy. Powyższe nie miało wpływu na przyznane świadczenia. W ²³ sprawach utracono dochód na podstawie weryfikacji w aplikacji ZUS, bez wymaganych w takiej sytuacji dokumentów.

Przed wydaniem decyzji, zgodnie z wymogami art. 15a ust. 1 ustawy, weryfikowano dane wnioskodawców i ich członków rodzin w rejestrach PESEL, CBB oraz NFZ. Ponadto w stosunku do pełnoletnich osób uprawnionych weryfikowano dane w Systemie Informacji Oświatowej MEN. W kontrolowanych postępowaniach nie prowadzono spraw, w których

²⁰ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

²¹ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

²² Sprawa zakończona wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

²³ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

osoba uprawniona do świadczenia z funduszu alimentacyjnego była osobą niepełnosprawną, wobec powyższego nie było konieczności weryfikowania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w Systemie EKSMOoN.

Wszystkie badane sprawy załatwiano terminowo, licząc od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji administracyjnej, zgodnie z art. 20 ust. 4-6 ustawy oraz art. 35 § 1 K.p.a.²⁴.

Prawo do świadczenia przyznano osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli ich egzekucja była bezskuteczna a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał miesięcznie kwoty 1209 zł.

Świadczenia przyznano w pełnych kwotach w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, w kwocie nie wyższej niż 500 zł na dziecko, do ukończenia przez nie 18 lat lub starsze – do ukończenia 25 lat, jeżeli uczyło się w szkole lub szkole wyższej.

W 14 przypadkach świadczenia przyznano na cały okres świadczeniowy, tj. od 1 października danego roku do 30 września roku następnego (w 2 sprawach wydano 2 decyzje na podstawie 1 wniosku), natomiast w pozostałych 4 na okres krótszy, w tym w 1²⁵ przypadku od miesiąca złożenia wniosku do końca okresu świadczeniowego, w 1²⁶ przypadku od początku okresu świadczeniowego do 31 sierpnia 2024 r., tj. do zakończenia nauki w szkole dla pełnoletniej osoby uprawnionej. W pozostałych 2²⁷ przypadkach od początku okresu świadczeniowego do ukończenia 18 roku życia przez osobę uprawnioną – odpowiednio do 31 marca 2025 r. i 30 kwietnia 2025 r. Zasadnym było jednak w obu tych sprawach przyznanie świadczenia do końca okresu świadczeniowego tj. do 30 września 2025 r. gdyż we wnioskach wskazano, że osoba uprawniona w kolejnym roku szkolnym będzie kontynuowała naukę w szkole lub w szkole wyższej (cz. II pkt 2).

Art. 18 ust. 1 ustawy wprost stanowi, że prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy świadczenia przysługują osobie uprawnionej do 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia (...). Dopiero zakończenie nauki lub jej przerwanie pozbawia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobę w wieku powyżej 18 roku życia. W sprawach nie przeprowadzono postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia, czy osoba uprawniona, która w trakcie okresu świadczeniowego ukończy 18 rok życia kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej. Zwraca się uwagę, że Ośrodek powinien rozstrzygać o prawie do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie

²⁴ Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), dalej K.p.a.;

²⁵ Sprawa zakończona wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., na podstawie wniosku z xxxx r.;

²⁶ Sprawa zakończona wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

²⁷ Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

przedmiotowego wniosku i danych w nim zawartych. Od powyższych decyzji Strony nie wносиły odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.

W żadnej kontrolowanej sprawie nie było podstaw do odmowy przyznania świadczeń, bądź przyznania świadczeń w obniżonej wysokości z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”, uchylenia decyzji przyznających świadczenia bądź wydawania decyzji o ustaleniu i zwrocie nienależnie pobranych świadczeń. Nie odnotowano również przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie ani osoby uprawnionej, która zawarła związek małżeński.

W 5 sprawach w trakcie trwania okresu świadczeniowego 2024/2025 wszczęto postępowanie i zmieniono pierwotne decyzje przyznające. W 4²⁸ sprawach powodem zmiany decyzji była zmiana wysokości przyznanych świadczeń alimentacyjnych w związku z podwyższeniem maksymalnej kwoty przysługującego świadczenia z funduszu alimentacyjnego z obecnych 500 zł do 1 000 zł, w części wysokości przyznanego świadczenia do wysokości zasądzonych alimentów, stosownie do zmiany art. 10 ust. 1 ustawy. W kolejnej 1²⁹ sprawie powodem była zmiana wysokości zasądzonych alimentów zgodnie z orzeczeniem sądu stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy. We wszystkich sprawach prawidłowo i zasadnie zmieniono wysokość przyznanych świadczeń.

W 1³⁰ sprawie na skutek zgonu wierzycielki po weryfikacji danych w rejestrze PESEL, prawidłowo zaprzestano wypłaty świadczenia, pozostawiając w aktach sprawy informację o uchyleniu decyzji przyznającej, której nie wydano. Uchylenie decyzji przyznającej świadczenia następuje wyłącznie w drodze decyzji administracyjnej, która w tej sprawie z uwagi na zgon strony nie mogła być wydana. Prawidłowo należało, zatem wygasic prawo do świadczenia, pozostawiając w aktach sprawy adnotację w tym zakresie.

20 decyzji na 23 badane wydano zgodnie z wymogami art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego. Wszystkie decyzje zawierały oznaczenie organu administracji publicznej tj. Wójta Gminy Borkowice, datę wydania, oznaczenie strony, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie, oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, o czym stanowi art. 127a K.p.a. oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do ich wydania. Ponadto decyzje zawierały w pouczeniu informacje o konieczności zgłaszania przez stronę wszelkich zmian mających wpływ na prawo do świadczeń (art. 19 ust. 1 ustawy) i o wynikającym z art. 23 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu

²⁸ Decyzje administracyjne (zmieniające) Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.09.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

²⁹ Decyzja administracyjna (zmieniająca) Nr 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

³⁰ Sprawa zakończona wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., informacja z xxxx r.;

nienależnie pobranych świadczeń. Uzasadnienie faktyczne i prawne, jako jeden z elementów wymaganych w decyzji zostało zawarte w 4 kontrolowanych decyzjach zmieniających, natomiast w 1³¹ decyzji zmieniającej na skutek zmiany zasądzonych alimentów zawarto tylko uzasadnienie faktyczne natomiast pominięto uzasadnienie prawne, co było niezgodne z art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 K.p.a. We wszystkich 18 decyzjach przyznających odstąpiono od uzasadnienia decyzji, powołując się na art. 107 § 4 K.p.a., w tym w 15 przypadkach decyzja w całości uwzględniała żądanie strony. Natomiast w pozostałych 3³² sprawach, w których świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano na okres krótszy niż świadczeniowy, tj. do zakończenia nauki w szkole dla pełnoletniej osoby uprawnionej oraz do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, decyzja powinna zawierać uzasadnienie prawne i faktyczne odnoszące się bezpośrednio do stanu faktycznego. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustala się na okres świadczeniowy, który trwa od 1 października do 30 września kolejnego roku kalendarzowego począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek, nie wcześniej niż od początku okresu świadczeniowego do końca tego okresu. Zatem, jeżeli świadczenia przyznano na okres krótszy niż świadczeniowy, należy to w każdej sytuacji uzasadniać. Należy zaznaczyć, że w myśl art. 107 § 3 K.p.a. uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu, których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa, powinno stanowić powołanie zastosowanych w podstawie prawnej decyzji przepisów prawa materialnego w kontekście ustalonego stanu faktycznego, czego efektem jest rozstrzygnięcie.

Analiza badanych decyzji wykazała, że:

1. W 21 na 23 poddanych analizie decyzjach nieprawidłowo jako stronę postępowania i adresata decyzji w sprawach dotyczących ustalenia prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na uprawnione dziecko w wieku do 18 roku życia wskazano wnioskodawcę, tj. rodzica dziecka. Zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest dziecko uprawnione do alimentów. Zatem prawidłowo jako adresata decyzji należało wskazać osobę uprawnioną (dziecko) z zaznaczeniem, że jest reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego.
2. W rozstrzygnięciu decyzji zawarto informacje, które nie stanowiły istoty sprawy, zatem nie powinny być przedmiotem rozstrzygnięcia, tj. informację dot. terminu i sposobu wypłaty przyznanych świadczeń, oraz w decyzjach, w których zastosowano

³¹ Decyzja administracyjna (zmieniająca) Nr 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

³² Sprawy zakończone wydaniem decyzji Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

art. 107 § 4 K.p.a. informację o odstąpieniu od uzasadnienia decyzji. Informacji tych nie należało wskazywać jako kolejne punkty rozstrzygnięcia.

3. W rozstrzygnięciu 3 decyzji przyznających świadczenie na okres krótszy niż świadczeniowy nieprawidłowo zastosowano art. 107 § 4 K.p.a. odstępując od ich uzasadnienia.
4. 1 decyzja zmieniająca nie zawierała uzasadnienia prawnego, co było niezgodne z art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 K.p.a.
5. W treści decyzji nie powołano art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego klauzulę natychmiastowej wykonalności,
6. W treści 1 decyzji zmieniającej na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów nie poinformowano strony o sposobie i terminie wypłaty wyrównania świadczeń.
7. W podstawie prawnej decyzji przyznających przywołano art. 9, art. 10, art. 18, art. 19 i art. 20 ustawy bez wskazania szczegółowych odpowiednich dla sprawy jednostek redakcyjnych ustęp, punkt, litera, tiret.
8. W podstawie prawnej wszystkich decyzji przyznających przywołano niemający zastosowania art. 130 § 4 K.p.a. oraz art. 24 ustawy.
9. W podstawie prawnej wszystkich 5 decyzji zmieniających pominięto art. 24 ust. 1, ponadto w 1 decyzji zmieniającej na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów art. 29 ust. 1 ustawy, tj. przepisy stanowiące podstawę do zmiany tych decyzji.

Zgodnie z art. 107 K.p.a. prawidłowa podstawa prawna decyzji administracyjnej powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które stanowią podstawę jej wydania. W sytuacji, gdy dany artykuł dzieli się na kilka ustępów oraz punktów, to należy wskazać ten, który znajduje zastosowanie w danej sprawie, bowiem w przeciwnym przypadku będzie to naruszało wymóg dokładnego podania podstawy prawnej.

We wszystkich przypadkach decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 K.p.a. W aktach spraw, stosownie do zapisu art. 46 § 1 K.p.a., znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia.

Analiza list wypłat i kart zrealizowanych świadczeń osoby wykazała, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacano zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Przyznane świadczenia wypłacano w okresach miesięcznych, o czym stanowi art. 20 ust. 1 ustawy, zgodnie z żądaniem strony przelewem na rachunek bankowy wskazany we wniosku, za miesiąc, za który przysługiwało świadczenie lub z wyrównaniem za poprzednie miesiące.

Wypłaty świadczeń realizowane były zgodnie z ustalonym harmonogramem wypłat przesłanym komornikom sądowym prowadzącym postępowanie egzekucyjne. Zmiana z przyczyn niezależnych od Organu nastąpiła jedynie we wrześniu 2024 r. Z uwagi na awarię

systemu bankowego i brak możliwości logowania się i wgrania przelewów, wypłata świadczeń nastąpiła 20 września zamiast 19 września. Komornicy nie zostali poinformowani o zmianie terminu wypłat³³. Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 1a ustawy dłużnik alimentacyjny jest obowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, które naliczane są od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczeń, do dnia spłaty, zatem o każdej zmianie terminu wypłat świadczeń należy niezwłocznie informować odpowiedni organ prowadzący postępowanie egzekucyjne.

III. Prawidłowość realizacji obowiązków wobec dłużnika alimentacyjnego jako organ właściwy wierzyciela

Kontroli poddano akta dłużników alimentacyjnych odpowiednio do losowo wybranych wcześniej 16 akt spraw w przedmiocie ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Analiza postępowań wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie zgromadzonych w sprawach dokumentów wykazała, że w 10³⁴ postępowaniach jednostka kontrolowana była organem właściwym wierzyciela, a w 6³⁵ pozostałych jednocześnie organem właściwym wierzyciela i dłużnika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borkowicach jako organ właściwy wierzyciela, przekazywał dłużnikom alimentacyjnym zgodnie z art. 27 ust. 7 pkt 1 i 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów informację o przyznanych osobom uprawnionym świadczeniach z funduszu alimentacyjnego a także o wysokości zobowiązań dłużników alimentacyjnych wobec Skarbu Państwa. Jednostka kontrolowana nie informowała natomiast dłużnika o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym, co było niezgodne z art. 27 ust. 7 pkt 1 ustawy. W odniesieniu do dłużników, w stosunku, do których Gmina Borkowice była wyłącznie organem właściwym wierzyciela Ośrodek informował organy właściwe dłużnika o przyznanych osobom uprawnionym świadczeniach z funduszu alimentacyjnego (dołączając zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji) oraz występował z wnioskiem o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, zgodnie z art. 3 ust. 5 pkt 2 ustawy. W każdym kontrolowanym przypadku, w związku z art. 27 ust. 3a ustawy, w imieniu Wójta Gminy kierowano do organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne wnioski o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego. Do wniosków dołączano wymagane w art. 27 ust. 8 ustawy dokumenty, tj. ostateczne decyzje przyznające świadczenia

³³ Pisemne wyjaśnienia Kierownik Ośrodka z dnia xxxx r.;

³⁴ Sprawy po wydaniu decyzji przyznającej świadczenia Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.,
8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.,
8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.,
8320.FA.xxxxxx z xxxx r.; 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.; 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

³⁵ Sprawy po wydaniu decyzji przyznającej świadczenia Nr: 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r., 8320.FA.xxxxxx z xxxx r.;

z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, informacje o rozpoczęciu realizacji decyzji oraz informacje o terminach wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych miesiącach.

Powyższe obowiązki realizowane były po upływie kilku miesięcy od wydania decyzji przyznającej świadczenia. W okresie świadczeniowym 2023/2024 dopiero w miesiącu styczniu i marcu 2024 r., natomiast w okresie 2024/2025 dopiero w styczniu 2025 r. i w jednym przypadku 14 lutego³⁶ 2025 r. Na żądanie kontrolujących wyjaśniła Pani³⁷, że obowiązki organu właściwego wierzyciela względem dłużników alimentacyjnych prowadzone były z uchybieniem terminów z K.p.a. z powodu realizacji kilku zadań zleconych w tym samym terminie, tj. świadczenia rodzinne, bon energetyczny bądź dodatek osłonowy, zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne, karta dużej rodziny prowadzonych przez pracownika realizującego zadania wynikające z ustawy z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wyjaśnienia nie zostały jednak uwzględnione, bowiem ustawodawca nie sprecyzował hierarchii wykonywanych przez jednostki zadań, co za tym idzie wszystkie zadania należy traktować na równi i realizować zgodnie z określonymi terminami. Wobec tego, że w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustawodawca nie wskazał terminów realizacji zadań organu właściwego wierzyciela wobec dłużników alimentacyjnych należało zgodnie z art. 25 ustawy, który odsyła w sprawach nieuregulowanych do przepisów K.p.a., wszystkie czynności realizować niezwłocznie po ustaleniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w terminach określonych w art. 35 § 1-3 Kodeksu.

Ustalono, że Ośrodek działając, jako organ właściwy wierzyciela przekazuje na podstawie art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy informacje o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Dane były aktualizowane i przesyłane cyklicznie, każdego miesiąca³⁸ do wszystkich czterech biur wykonujących działalność gospodarczą³⁹, tj. do Krajowego Biura Informacji Gospodarczej S.A. (KBIG), Biura Informacji Gospodarczej InfoMonitor S.A., Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej (KRD), Biura Informacji Gospodarczej S.A. ERIF.

W trakcie czynności kontrolnych Kierownik Ośrodka⁴⁰ pisemnie wyjaśniła, że w okresie podlegającym kontroli nie wytaczano powództwa w sprawach o roszczenia alimentacyjne, stosownie do art. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentacji. Nie informowano sądów o przypadkach bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu. Nie

³⁶ Dot. sprawy po wydaniu decyzji Nr 8320.FA.xxxxxx z xxxx r. – wniosek o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego skierowano xxxx r.;

³⁷ Pisemne wyjaśnienia Kierownik Ośrodka z dnia xxxx r.;

³⁸ Wydruk z systemu dotyczący eksportu danych na dzień xxxx r.;

³⁹ Biura informacji gospodarczej, których wykaz znajduje się na stronie Ministerstwa Rozwoju i Technologii;

⁴⁰ Pisemne wyjaśnienia Kierownik Ośrodka z dnia xxxx r.;

przekazywano organom prowadzącym postępowanie egzekucyjne informacji istotnych dla skuteczności egzekucji, ponieważ jako organ właściwy wierzyciela takich informacji nie posiadał. W okresie objętym kontrolą nie zamieszczano w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych, w zakresie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z uwagi na brak tego rodzaju zadłużenia. Nie umarzano dłużnikom alimentacyjnym należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy w związku z brakiem wniosków w tym przedmiocie.

Z powyższego wynika, że jednostka kontrolowana, jako organ właściwy wierzyciela nie realizowała wszystkich przewidzianych w ustawie obowiązków wobec dłużnika alimentacyjnego, tj. nie informowała dłużników o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym, stosownie do art. 27 ust. 7 pkt 1 ustawy. Poza tym, wymienione powyżej obowiązki realizowała z uchybieniem terminów określonych w art. 35 § 1-3 K.p.a. Natomiast we wszystkich kontrolowanych sprawach prawidłowo dokumentowała działania podjęte w stosunku do dłużników alimentacyjnych.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

1. Upoważnienia do realizacji kontrolowanych zadań dla Kierownika Ośrodka oraz dla pracownika merytorycznego zawierają niewłaściwą podstawę prawną, ponadto zakres dwóch upoważnień został rozszerzony o realizację innych czynności, które nie wynikały z art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
2. W obrocie prawnym pozostają dwa upoważnienia wydane dla Kierownik Ośrodka do prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Udzielając upoważnienia Zarządzeniem Nr xxx/xxxx z xxxx r. nie wycofano z obiegu prawnego upoważnienia udzielonego w xxxx r. w tym samym zakresie.
3. Od 1 grudnia 2021 r. do dnia kontroli, zarówno Kierownik, jak i pracownik realizujący zadania w kontrolowanym zakresie nie posiadał upoważnienia do realizacji zadań określonych w art. 8a ust. 1 pkt 2 ww. ustawy.
4. 6 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostały nieprawidłowo i/lub niekompletnie wypełnione przez wnioskodawców. Ponadto do żadnego wniosku nie dołączono oświadczenia o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji, stosownie do treści art. 15 ust. 3 pkt 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 3 sprawach nie dołączono dokumentów, w tym oświadczeń potwierdzających utratę dochodu, stosownie do art. 15 ust. 4a ustawy i § 5 pkt 8 rozporządzenia. W powyższych sprawach nie wezwano

wnioskodawców do uzupełnienia i/lub poprawienia złożonych wniosków i uzupełnienia brakujących oświadczeń i wymaganych dokumentów, stosownie do § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia wykonawczego.

5. W 2 sprawach niewłaściwie wyliczono dochody rodzin, ponieważ nie pomniejszono dochodów o 13 i 14 dodatkowe roczne świadczenie rentowe uzyskane przez członka rodziny w roku stanowiącym podstawę obliczenia dochodu, ponadto w 1 sprawie dochód uzyskiwany przez członka rodziny w roku bazowym od lutego do grudnia (weryfikacja danych w ZUS) został podzielony przez 12 miesięcy zamiast przez 11 miesięcy, co było niezgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy.
6. W 3 sprawach utracono dochód na podstawie weryfikacji w aplikacji ZUS, bez wymaganych w takiej sytuacji dokumentów, co było niezgodne z art. 15 ust. 4a ustawy i § 5 pkt 8 rozporządzenia.
7. W 2 sprawach na podstawie złożonego przez wierzycielkę jednego wniosku na dwie osoby uprawnione wydane zostały 2 odrębne decyzje na każdą osobę uprawnioną.
8. W 2 sprawach prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego ustalono tylko do ukończenia 18 roku życia, co było niezgodne z art. 18 ust. 1 ustawy. Nie przeprowadzono postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia, czy osoba uprawniona, kończąca w trakcie okresu świadczeniowego 18 lat nadal się uczy w szkole lub szkole wyższej.
9. W przypadku zgonu wierzycielki, w aktach sprawy znajdowała się informacja o uchyleniu decyzji przyznającej, której nie wydano, zamiast adnotacji o wygaszeniu prawa do świadczenia.
10. W wydanych decyzjach administracyjnych:
 - w 21 decyzjach nieprawidłowo oznaczono stronę postępowania i adresata decyzji. Stroną postępowania i adresatem decyzji nie była osoba uprawniona tylko jeden z rodziców, co jest niezgodne z art. 2 pkt 11 ustawy,
 - W rozstrzygnięciu decyzji zawarto informacje, które nie stanowiły istoty sprawy, zatem nie powinny być przedmiotem rozstrzygnięcia, tj. informację dot. formy i terminu wypłaty przyznanych świadczeń, oraz w decyzjach, w których zastosowano art. 107 § 4 K.p.a. informację o odstąpieniu od uzasadnienia decyzji. Informacje te należało wskazywać jako odrębne pod rozstrzygnięciem, nie jako kolejne punkty rozstrzygnięcia,
 - W rozstrzygnięciu 3 decyzji przyznających świadczenia na okres krótszy niż świadczeniowy nieprawidłowo zastosowano art. 107 § 4 K.p.a. odstępując od jej uzasadnienia, pomimo, że nie spełniały w całości żądania strony. Jeżeli świadczenia zostały przyznane na okres krótszy niż świadczeniowy należało to w każdej sytuacji uzasadnić. W tych przypadkach wydana decyzja powinna zawierać uzasadnienie prawne i faktyczne odnoszące się bezpośrednio do stanu faktycznego.

- 1 decyzja zmieniająca nie zawierała uzasadnienia prawnego, co było niezgodne z art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 K.p.a.
 - W treści wydanych decyzji nie powołano art. 20 ust. 2 ustawy, który nadaje decyzjom w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego klauzulę natychmiastowej wykonalności.
 - W treści 1 decyzji zmieniającej na skutek zmiany wysokości zasądzonych alimentów nie poinformowano strony o sposobie i terminie wypłaty wyrównania świadczeń.
 - W podstawie prawnej decyzji powoływano przepisy ustawy bez podania odpowiedniej jednostki redakcyjnej mającej zastosowanie w sprawie, powoływano przepisy niemające zastosowania lub pominięto przepisy stanowiące podstawę wydania decyzji.
11. We wrześniu 2024 r. nie informowano organów prowadzących postępowanie egzekucyjne o zmianie terminu wypłaty świadczeń.
 12. Obowiązki organu właściwego wierzyciela przewidziane w ustawie wobec dłużnika alimentacyjnego, realizowano z uchybieniem terminów określonych w art. 35 § 1-3 K.p.a.
 13. W treści informacji do dłużnika o przyznanych świadczeniach z funduszu alimentacyjnego, nie informowano o wynikającym z art. 27 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym, co było niezgodne z art. 27 ust. 7 pkt 1 ustawy.

Ponadto zwrócono uwagę, że:

1. Nie zastosowano się do wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w zakresie weryfikacji dotychczas udzielonych upoważnień pod względem ich poprawności, jak również do dnia kontroli nie udzielono upoważnień do realizacji zadań określonych w art. 8a ust. 1 pkt 2 ustawy, do czego zobowiązano gminę w przesłanym piśmie.
2. Osoby realizujące w ośrodku pomocy społecznej zadania inne niż wynikające z ustawy o pomocy społecznej, w tym zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów powinny być zatrudniane na stanowiskach urzędniczych w oparciu o ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych.

Za stwierdzone nieprawidłowości w zakresie upoważnień odpowiedzialność ponosi Wójt Gminy Borkowice, natomiast za stwierdzone w pozostałym zakresie nieprawidłowości i uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani jako Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Borkowicach oraz pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zadania.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuje Panią Kierownik do:

1. Niezwłocznego podjęcia działań w celu uzyskania od Wójta Gminy Borkowice prawidłowo udzielonych upoważnień do realizacji zadań w kontrolowanym zakresie dla Pani, jako Kierownika oraz dla pracownika merytorycznego, tj. udzielonych w oparciu o prawidłową podstawę prawną i zgodnych z treścią przepisów art. 12 ust. 2 oraz art. 8c w związku z art. 8a pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym również uzyskania upoważnień do zamieszczania w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 6 grudnia 2018 r. o Krajowym Rejestrze Zadłużonych w razie zobowiązań, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 w przypadku, gdy komornik nie prowadzi ich egzekucji, a zaległość powstała za okres dłuższy niż 3 miesiące.
2. Podjęcia działań w celu wycofania z obiegu prawnego upoważnienia Nr xxx/xxxx z dnia xxxx r. udzielonego na podstawie Zarządzenie Nr xxx/xxxx Wójta Gminy Borkowice z dnia xxx/xxxx r. dla Kierownika Ośrodka do prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych. Każdorazowo w przypadku udzielania nowego upoważnienia, wycofywania z obiegu prawnego upoważnienia uprzednio udzielonego w tym samym zakresie.
3. Przyjmowania prawidłowo i kompletnie wypełnionych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym obligatoryjnego odbierania od wnioskodawców oświadczeń o miejscu zamieszkania, wieku, zatrudnieniu i sytuacji ekonomicznej osób zobowiązanych względem osoby uprawnionej do alimentacji. W przypadku złożenia nieprawidłowo bądź/i niekompletnie wypełnionego wniosku lub bez wymaganych dokumentów, w tym potwierdzających utratę dochodów, wzywania wnioskodawców do poprawienia wniosku lub uzupełnienia brakujących dokumentów pod rygorem pozostawienia go bez rozpatrzenia, stosownie do § 7 pkt 1 i 2 obowiązującego rozporządzenia wykonawczego.
4. Prawidłowego i rzetelnego ustalania dochodu rodziny w przeliczeniu na jednego członka rodziny na podstawie przepisów ustawy, w tym nieuwzględniania w dochodach 13 i 14 dodatkowego rocznego świadczenia rentowego uzyskanego przez członka rodziny w roku, który stanowi podstawę do ustalenia dochodu rodziny, stosownie do przepisu art. 9 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o kolejnym dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów. Ponadto obliczania dochodu rodziny zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy, tj. osiągniętego przez członka rodziny w roku bazowym dochodu dzielenia przez liczbę miesięcy, w których był uzyskiwany.
5. W przypadku utraty dochodu przez członka rodziny, żądania od strony wymaganych dokumentów, stosownie do art. 15 ust. 4a ustawy i § 5 pkt 8 rozporządzenia i na tej podstawie ustalania dalszego uprawnienia do świadczenia.

6. W przypadku złożenia przez wierzycielkę jednego wniosku na dwie osoby uprawnione i ustaleniu, że dłużnikiem alimentacyjnym jedna osoba, wydawania jednej decyzji administracyjnej przyznającej prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
7. Ustalania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy. W przypadku ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia w trakcie okresu świadczeniowego, przed wydaniem decyzji przeprowadzania postępowania wyjaśniającego, w celu ustalenia czy uczy się w szkole lub w szkole wyższej.
8. W przypadku zgonu wierzycielki, po weryfikacji informacji o zgonie, pozostawiania w aktach sprawy adnotacji o wygaszeniu prawa do świadczenia.
9. Wydawania decyzji administracyjnych z większą starannością i uważnością, w szczególności:
 - wskazywania małoletniego dziecka uprawnionego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jako stronę postępowania oraz adresata decyzji, z zastrzeżeniem, że działa przez przedstawiciela ustawowego, zgodnie z art. 2 pkt 11 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
 - niezawierania w rozstrzygnięciu decyzji informacji, które nie stanowią o istocie sprawy i nie są przedmiotem rozstrzygnięcia, w tym:
 - wskazywania informacji dot. formy i terminu wypłaty przyznanych świadczeń pod jej rozstrzygnięciem, nie jako kolejny punkt rozstrzygnięcia lub w pouczeniu,
 - w decyzjach, w których zastosowano art. 107 § 4 K.p.a., informację o odstąpieniu od uzasadnienia decyzji wskazywania pod jej rozstrzygnięciem, nie jako kolejny punkt rozstrzygnięcia,
 - uwzględniania w podstawie prawnej decyzji szczegółowych jednostek redakcyjnych przywoływanych w niej przepisów ustawy,
 - powoływania w podstawie prawnej decyzji wyłącznie tych przepisów, które mają zastosowanie w danej sprawie i bezpośrednio odnoszą się do sytuacji strony oraz niepowoływania tych przepisów, które nie mają zastosowania,
 - zawierania uzasadnienia faktycznego i prawnego, stosownie do przepisu art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 K.p.a., w tym w decyzjach przyznających, gdy żądanie strony nie jest w całości spełnione lub gdy świadczenie przyznane jest na okres krótszy niż świadczeniowy. Natomiast odstępowania od uzasadnienia decyzji przyznających wyłącznie, jeżeli uwzględniono w całości żądanie strony, o czym mowa w art. 107 § 4 K.p.a.,
 - w decyzjach, które podlegają natychmiastowej wykonalności pouczenia o treści art. 20 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wraz z jego przywołaniem zamiast art. 130 § 4 K.p.a., który z uwagi na uregulowanie tej

kwestii w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów nie ma zastosowania w kontrolowanych sprawach.

10. W każdym przypadku zmiany terminu wypłaty świadczeń, w tym niezależnym od organu, niezwłocznego informowania odpowiedniego organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne.
11. Realizowania obowiązków organu właściwego wierzyciela przewidzianych w ustawie wobec dłużnika alimentacyjnego z zachowaniem terminów określonych w art. 35 § 1-3 K.p.a.
12. Informowania dłużnika alimentacyjnego o wynikającym z art. 27 ust. 1 ustawy obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłacanych osobom uprawnionym, stosownie do art. 27 ust. 7 pkt 1 ww. ustawy.

Ponadto zwraca się uwagę na konieczność:

1. Stosowania wytycznych Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w zakresie udzielania upoważnień, w tym do realizacji kontrolowanych zadań.
2. Zatrudniania osób realizujących w Ośrodku zadania inne niż wynikające z ustawy o pomocy społecznej, w tym realizujących zadania z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów na stanowiskach urzędniczych w oparciu o ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję do przekazania, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z upoważnienia Wojewody Mazowieckiego
Katarzyna Kieszek
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan Xxxx Xxxxxxx, Wójt Gminy Borkowice